

PROGRAM

I-GİRİŞ

Türkiye sancılı bir zaman diliminde büyük bir değişim arzusu yaşıyor. Siyaset, ekonomi ve toplumsal yaşamdaki ciddi problemler vatandaşlarımızın gündelik hayatını ve geleceğini olumsuz yönde etkiliyor. Türkiye bu sorunların üstesinden gelecek, vatandaşlarına huzur, güven ve refah sağlayacak, geleceklerine güvenle bakmalarına öncülük edecek, dinamik ve vizyon sahibi bir “siyasi oluşum” bekliyor.

Kavramların içinin boşaltıldığı, değerlerin eskitildiği, sözün anlamını yitirdiği bu dönemde Türkiye yeni ve taze bir anlayışa, kararlı, önünü ve geleceğini görebilen bir harekete, onurlu bir mücadeleye, ayakları yere basan, yerli ancak çağdaş bilgilerle donanmış kadrolara, ufuk açıcı, gerçekçi program ve projelere şiddetle ihtiyaç duymaktadır.

Bütün bunları, ekonomik kalkınma hamlesini başlatacak, gelir dağılımındaki bozuklukları düzeltecek, yoksulluğu ortadan kaldıracak, küskünlükleri giderecek; birleştirici, kucaklayıcı, toplumsal barışı temin edici, kurumlarla yurttaşlar arasında güven sağlayıcı, yeni ve dinamik bir siyasi irade gerçekleştirebilir.

Tüm renkliliğiyle, benzerlikleri ve farklılıklarıyla; kısaca eşsiz zenginlikleriyle Türkiye, kendi içinde, bölgesinde ve tüm dünyada yeniliğin, kalkınmanın, barışın, huzur ve refahın öncüsü olmaya aday bir potansiyele sahiptir. Yeter ki, siyasi irade ve kararlılık sahibi kadrolar tarafından yönetilsin.

Türkiye'nin sorunları çözümsüz değildir. Çünkü;

- * Türkiye'nin zengin yer altı ve yer üstü doğal kaynakları vardır,
- * Türkiye, genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir,
- * Türkiye, çok zengin bir tarihe ve kültürel mirasa sahiptir,
- * Milletimizin köklü ve zengin bir devlet geleneği vardır,
- * Türkiye, uluslararası rekabet kabiliyeti yüksek bir girişimci potansiyeline sahiptir,
- * Türkiye, bölgesinde etkili olabilecek bir jeostratejik konuma sahiptir,

* Türkiye, emsalsiz tabii güzellikleri ve tarihi dokusuyla turistik bir cazibe merkezidir,

* Halkımızın milli ve dini karakterinin ifadesi olan toplumsal dayanışma ve yardımlaşma hasleti, önemli bir servetimizdir,

* Milletimiz, tarih boyunca imkansızlıklar içinde pek çok başarıyı gerçekleştirmiştir.

O halde çaresiz değiliz. Bu büyük potansiyeli mutlaka harekete geçirmeliyiz. Partimizin siyaset sahnesindeki varlık nedeni budur, Türkiye'nin büyük potansiyelini harekete geçirerek halkımızı mutlu ve ülkemizi itibarlı kılmaya kararlıyız.

Bu ihtiyaca cevap vermek üzere, geniş bir toplumsal istek doğrultusunda kurulan partimiz; binlerce yıldır aynı coğrafya üzerinde barış, dostluk ve kardeşlik içinde birlikte yaşayan, ortak bir kaderi paylaşan, sevinçleri, kederleri, kıvançları ortak olan tüm halkımızın partisidir.

Partimiz, dürüst, dinamik, ilkeli kadroları ve ülkemizin ufkunu açacak bir siyasal perspektif ile halkımızın yıllardır çekmekte olduğu sıkıntıları sona erdirmeyi, siyasal sistemin problem çözme ve karar alma yeteneğini geliştirmeyi, ülkemizin kalkınmasının önündeki tüm engelleri ortadan kaldırmayı, Türkiye'yi layık olduğu aydınlığa kavuşturmayı amaçlamaktadır.

Partimiz, geleneğin ve geçmişin birikimiyle ülkemizin sorunlarına, dünya gerçekleriyle paralel biçimde, özgün ve kalıcı çözümler sunmayı hedefleyen, topluma hizmet etmeyi esas alan, ideolojik platformlarda değil, çağdaş demokratik değerler platformunda siyaset yapmayı benimseyen bir partidir.

Partimiz bu vasfıyla tüm vatandaşlarımızı cinsiyetleri, etnik kökenleri, inançları, ve dünya görüşleri ne olursa olsun ayırım yapmaksızın kucaklamaktadır. Bu çoğulcu anlayış temelinde, yurttaşlık bilincinin geliştirilmesi ve üzerinde yaşamakta olduğumuz vatana mensup ve sahip olma gururunun bütün yurttaşlarımızla paylaşılması, partimizin temel hedeflerindedir.

“Herkes özgür olmadıkça kimse özgür değildir” özdeyişi, partimizin temel ilkelerindedir. Partimiz, bireyi bütün politikaların merkezine alarak demokratikleşmenin sağlanmasını, temel insan hak ve özgürlüklerini temin etmeyi ve korumayı en önemli ödevleri arasında sayar.

Partimiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin birlik ve bütünlüğünün, laik, demokratik, sosyal hukuk devletinin, sivilleşmenin, demokratikleşmenin, inanç özgürlüğünün ve fırsat eşitliğinin esas kabul edildiği bir zemindir.

Toplumları ve devletleri tahrip eden yozlaşma, yolsuzluk, usulsüzlük, çıkarıcılık, iltimas, hukuk önünde ve fırsat açısından eşitsizlik, ırkçılık, partizanlık, despotluk gibi olumsuzluklar partimizin en yoğun mücadele alanlarıdır.

Halkımız çaresiz değildir. Çare bizzat halkın kendisindedir. Büyük Atatürk'ün belirttiği gibi; "milleti kurtaracak güç, yine kendi azim ve kararlılığıdır".

Halkla özdeşleşen partimiz, her şeyden önce toplumda yok olan güven duygusunu mutlaka yeniden tesis edecektir. Herkesin yarınları güvenle bakmasını, kendisini bu toplumun saygıdeğer ve horlanmayan bir ferdi olarak hissetmesini sağlamak azim ve kararlılığımızdır.

Zorlaştıran değil kolaylaştıran, iten değil kucaklayan, bölen değil birleştiren, haklı zayıfları haksız güçlülere karşı koruyan bir yönetim anlayışına sahibiz.

Bütün bunları gerçekleştirmek için;

* Evrensel ölçülerde hak ve özgürlüklere dayalı bir anlayışı tüm alanlara yayacak,

* Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu kronik sorunları kökten çözecek,

* Yıllardır atıl bırakılan beşeri ve fiziki kaynaklarını harekete geçirerek ülkemizi sürekli üreten ve üreterek büyüyen bir ülke haline getirecek,

* Gelir dağılımındaki uçurumu ortadan kaldıracak, böylece tüm halkımızın refah seviyesini yükseltecek,

* Kamu yönetimine vatandaşları ve sivil toplum örgütlerini dahil ederek toplumda sinerji meydana getirecek,

* Kamusal yaşamın her alanında tam şeffaflık ve hesap verme anlayışını hakim kılacak,

* Ekonomi, dış politika, kültür, sanat, eğitim, sağlık, tarım ve hayvancılık gibi alanlarda çağdaş, akılcı, gerçekçi ve uygulanabilir bir siyasi program takdim ediyoruz.

Bu programın Türkiye'nin sorunlarını çözeceğine ve önünü açacağına inancımız tamdır.

Bu programın en önemli özelliği, bugünün doğru okunması ve geleceğin doğru projelendirilmesidir. Halkımızın takdirlerine sunduğumuz bu programın Türkiye için yepyeni bir başlangıç olmasını diliyoruz.

Allah'ın yardımıyla her şey bizimle daha iyi olacak.

Kurucular Heyeti

II-TEMEL HAKLAR VE SİYASİ İLKELER

2.1-TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Temel insan hak ve özgürlükleri, insanlığın yüzyıllar boyu süren mücadeleleri sonucu elde edilmiş kazanımıdır. Bu özgürlüklerin düzeyi medeni bir toplum olmanın göstergesidir. Medeni dünyanın bir parçası olan Türkiye'nin temel hak ve özgürlükler açısından hakkettiği konuma getirilmesi, toplumumuzun da beklentisidir. Dolayısıyla atılacak adımlar, uluslararası kuruluşlar istediği için değil insanımız bu hak ve özgürlüklere layık olduğu için atılmalıdır.

Halkın sağduyuya sahip olduğu ve seçimini doğru yapacağı inancı peşin kabulümüzdür. Halkın özgür iradesine dayanmadan kurulacak hiçbir yapı, bireylere özgürlük ve topluma huzur getiremez.

Özgürlükler demokrasinin temelini oluşturur.

Hiçbir bireysel ve kurumsal baskı kabul edilemez.

Bir toplumdaki en önemli güven unsuru, toplum içinde yaşayan bireylerin kendi hak ve özgürlüklerine saygı duyulduğuna olan inançlarıdır. Bu inanç tüm sosyal ve iktisadi dinamikleri harekete geçiren temel güçtür. Ayrıca bireylerin

hak ve özgürlüklerine saygı, demokratik bir siyasi rejimin toplum tarafından benimsenmesinin, toplumsal barış ve huzurun temel şartıdır.

Partimiz Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmanın en önemli vasıtası olarak algılar ve bunu toplumsal barışın bir unsuru olarak görür.

Temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak partimiz aşağıdaki hedefleri gerçekleştirecektir:

* Başta İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Paris Şartı ve Helsinki Nihai Senedi olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin insan hakları alanında getirdiği standartlar uygulamaya geçirilecektir.

* İnsan hakları alanında faaliyet gösteren gönüllü kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin görüş ve önerileri dikkate alınacak, devlet organları ile bu kuruluşlar arasında sıkı bir işbirliği oluşturulacaktır. İnsan hakları ihlallerinin tespiti, çözüm önerilerinin geliştirilmesi, insan hakları eğitimi ve kolluk güçlerinin denetimi konularında bu kuruluşların katılımına ağırlık verilecektir.

* Düşünce ve ifade özgürlükleri uluslararası standartlar temelinde inşa edilecek, düşünceler özgürce açıklanabilecek, farklılıklar birer zenginlik olarak görülecektir,

* Partimiz, dini insanlığın en önemli kurumlarından biri, laikliği ise demokrasinin vazgeçilmez şartı, din ve vicdan hürriyetinin teminatı olarak görür. Laikliğin, din düşmanlığı şeklinde yorumlanmasına ve örselenmesine karşıdır,

* Esasen laiklik, her türlü din ve inanç mensuplarının ibadetlerini rahatça icra etmelerini, dini kanaatlerini açıklayıp bu doğrultuda yaşamalarını ancak inançsız insanların da hayatlarını bu doğrultuda tanzim etmelerini sağlar. Bu bakımdan laiklik, özgürlük ve toplumsal barış ilkesidir,

* Partimiz, kutsal dini değerlerin ve etnisitenin istismar edilerek siyaset malzemesi yapılmasını reddeder. Dindar insanları rencide eden tavır ve uygulamaları ve onların, dini yaşayış ve tercihlerinden dolayı farklı muameleye tabi tutulmalarını anti-demokratik, insan hak ve özgürlüklerine aykırı bulur. Öte yandan dini, siyasi, ekonomik veya başka çıkarlara alet etmek veya dini kullanarak farklı düşünen ve yaşayan insanlar üzerinde baskı kurmak da kabul edilemez,

* Partimiz bütün vatandaşlarımızın özgür haber alma ve düşüncelerini yansıtma hakkını esas kabul eder. Çağımız demokrasilerinin vazgeçilmez koşullarından biri, özgür medyanın varlığıdır. Başta anayasa olmak üzere

medyaya ilişkin tüm yasal çerçeve ele alınarak, medyanın ifade özgürlüğüne getirilen ve demokratik toplum düzeninin gerekleri ile bağdaşmayan yasak ve cezalar kaldırılacaktır. Yazılı ve görsel medyanın özgürlükleri, titizlikle korunacak ve tekelleşmeye fırsat tanınmayacaktır,

* İnsan hak ve özgürlüklerini bir davranış biçimi haline getirmek ve bu sayede insan hakları ihlallerini ortadan kaldırmak için ilköğretim okullarından ve kamu kuruluşlarından başlamak üzere eğitim programları düzenlenecektir,

* Hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı bütün unsurlarıyla gerçekleştirilecektir. Tüm bireylerin hak arama yolları kolaylaştırılacaktır,

* Kadın, çocuk ve çalışma hayatına ilişkin hak ve özgürlük alanlarında uluslararası standartlar ülkemizde de eksiksiz uygulanacaktır,

* İşkence, gözaltında ölüm, kayıp, faili meçhul cinayetler gibi demokratik hukuk devletinde kabul edilemez uygulamaların üstüne ciddiyetle gidilecek ve şeffaflık sağlanacaktır. Bu konuda her vatandaşın şikâyeti değerlendirilecek, caydırıcılığı sağlayan gerekli düzenlemeler yapılacak, sorumlular cezasız kalmayacaktır,

* İnsan hakları ihlalleriyle ilgili şikâyetlerin mahkemelerde harçsız ve bizzat temsil yolu açık tutularak öncelik ve ivedilikle sonuçlandırılabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır,

* Vatandaşların şikâyetlerini kamu adına izleyecek kurum ve kuruluşlar oluşturulacaktır,

* Partimiz, tüm yurttaşların kamu hizmetlerinden hiçbir ayırım gözetilmeksizin faydalanması için gereken düzenlemelerin yapılmasını öngörür. Bu bağlamda, devlet ve kurumlarıyla yurttaşlar arasında gittikçe artan güven bunalımı giderilecek ve yurttaşın devlete ve devletin tüm kurumlarına güvenini sağlayacak bir yönetim anlayışı tesis edilecektir.

2.2-SİYASİ İLKELER

Partimiz, siyaseti topluma hizmet etmenin bir aracı olarak görür. Siyasetin kirlendiği, siyasi alanın iyice daraltıldığı ülkemizde; siyasetin ve siyasetçinin yeniden saygın ve güven veren bir konuma getirilmesi gerçekleştirmek istediğimiz bir hedeftir. Siyasetin dürüstlük ve liyakati esas alan bir yapıya kavuşturulması, siyasi finansmanın denetlenebilir ve şeffaf olması, ülkemizdeki siyaset kurumunun en temel ihtiyacıdır.

Siyasi partiler, halkın sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel taleplerini devlete ileten ve devlet mekanizmasını bu doğrultuda çalıştırmak üzere iktidara talip olan sivil kuruluşlardır. Halkın gündemini, yasama ve yürütme organlarının

gündemine taşımak siyasi partilerin asli görevidir.

Siyaset, bir toplumun bugününü doğru kurallar ve yöntemlerle inşa etme ve geleceğini de doğru projelendirme iradesidir.

Partimiz, Türkiye'deki siyaset anlayışının tümünden gözden geçirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Siyaset anlayışımıza göre milletin iradesi esastır. Millet iradesini gölgede bırakacak hiç bir uygulamaya müsamaha gösterilemez.

Siyaset ve siyasetçiye güvenin ve itibarın yeniden tesis edilmesi şarttır.

Bu amaçla:

* Siyasi Partiler Kanunu değiştirilerek çağdaş demokratik anlayışın gereklerine uyumlu hale getirilecektir,

* Partilerin teşkilatlanmaları, üyelikleri, aday tespitleri ve mali yapıları şeffaf olacaktır,

* Partilerin hesapları ve adayların seçim harcamaları şeffaf ve denetlenebilir olacaktır,

* Parti içi demokrasi, bireyin ve azınlık görüş sahiplerinin hukuku ve demokratik yarışma hakları sağlanarak geliştirilecektir,

* Siyasi parti yasakları ve siyasi partilerin kapatılması ile ilgili hükümler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ve Venedik Komisyonu'nun çizdiği ilkeler çerçevesinde yeniden düzenlenecektir,

* Seçim Kanunu değiştirilecektir,

* Vatandaşların ve partili üyelerin özgürce seçme ve seçilme hakları tüm unsurlarıyla gerçekleştirilecektir,

* Milletvekili seçilme yaşı 25'e indirilecektir,

* Daraltılmış bölgesel ve tercihli seçim sistemi getirilecektir,

* Parti adaylarının tespitinde tüm üyelerin katılımıyla yapılacak ön seçim sistemi esas alınacaktır,

* Siyasetin kirlenmesini önleyen yasal düzenlemeler yapılacaktır,

- * Siyaset bir rant aracı görüntüsünden kurtarılacaktır,
- * Seçimle gelen herkesin kanunen vermek zorunda olduğu mal bildirimini şeffaf olarak kamuoyunun bilgi ve denetimine sunulacaktır,
- * Milletvekili ve bakanların yargılanmaları önündeki anayasal engeller kaldırılacak; dokunulmazlık, tüm kamu görevlilerinin yargılanabilmeleri önündeki engeller ve ayrıcalıklarla birlikte ele alınacak ve milletvekillerinin meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerine inhisar ettirilecektir,
- * Siyaset alanının daraltılmasına ve saygınlığının gölgelenmesine dönük tüm teşebbüslere karşı kararlı bir politika izlenecektir.

2.3-SİYASİ YAPILANMA

Partimiz Türkiye'ye yeni bir siyaset anlayışını getirmeye ve bu anlayışı öncelikle kendi içinde uygulamaya geçirerek diğer partilere örnek olmaya kararlıdır.

Demokrasinin temel prensiplerinden biri olan seçimlerdeki halk etkinliğini artırıcı düzenlemelerle katılımcı demokrasinin güçlendirilmesi partimizin temel amaçlarından biridir.

Halkın merkezi ve yerel yönetimle ilgili karar alma süreçlerine daha aktif olarak doğrudan katılımını sağlayacak olan referandum kurumunun tesisi ve etkinleştirilmesi en önde gelen hedeflerimiz arasındadır.

Öncelikle, demokrasinin çekirdek kurumlarından olan partilerin kendi iç yapılarını demokratikleştirmeleri ve şeffaflaştırmaları, sistemin sağlıklı işlemesi açısından zorunludur.

AK PARTİ olarak parti içi demokrasinin ve şeffaflığın yerleşmesi için;

- * Milletvekili aday yoklamalarında, bütün üyelerin katılımı ile ön seçim yapılması önceliğimizdir.
- * İlkeli siyaset açısından genel başkanlık ve milletvekilliği süresi tüzüğümüzde belirtilen biçimde sınırlandırılacaktır.
- * Parti bütçesinin yıl içindeki harcama kalemleri kamuoyuna ilan edilecek, yıl sonunda parti gelirlerinin nasıl harcadığı açıklanacaktır.
- * Parti bütçesinin belli bir oranı, araştırma ve geliştirme ile parti İl Teşkilatları'na tahsis edilecektir.
- * Parti içi demokratik yarış, serbest rekabet ortamında yapılacaktır.

- * Partili üyelerin tüzük ve program dahilinde düşüncelerini özgürce ifade etmeleri sağlanacaktır.
- * Parti gruplarında, bağlayıcı grup kararları tüzükte sayılı istisnai hallerde alınacaktır.
- * İnteraktif siyaset hayata geçirilecektir.
- * Partimizin iktidarında, başta bakanlar olmak üzere tüm atamalarda, ehliyet ve liyakat esas alınacaktır.

2.4-HUKUK VE ADALET

Hukukun üstünlüğünü esas alan devlet, vatandaşlarının özgürlük ve haklarının teminatıdır. Dolayısıyla hukuk devleti olmayan ve hukukun hakim olmadığı bir toplumda demokratik rejimden bahsedilemez.

Demokrasinin hukuk yoluyla varlık kazandığı demokratik hukuk devletinde; hukukun evrensel ilkelerine saygı, hak arama yollarının açık tutulması, kanun önünde eşitlik, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması, devletin hukuka bağlılığının güvence altına alınması temel değerlerdir. Bu değerlerin hayata geçirilmesi anayasa, yasalar ve bağımsız bir yargı ile mümkündür.

Partimiz hukukun üstünlüğüne dayalı yönetim anlayışının teminatı olacaktır.

Ülkemiz bugün hukuk devletinden ziyade kanun devleti görüntüsü vermektedir. “Devletin Hukuku” yerine “Hukuk Devleti” anlayışının esas olması gerekir. Kanunları hukuka, hukuku evrensel adalet ve insan hakları esaslarına dayandırmadıkça, Türkiye gerçek bir hukuk devleti olamaz ve uluslararası camiada saygın bir yer edinemez.

Yargısız bir hukuk düzeni düşünülemez. Anayasa ve yasaların metinleri kadar onları yorumlayacak yargı organlarının da önemi büyüktür.

Partimiz, toplumsal düzenin teminatı olan adalet sistemine azami ölçüde güvenin tesisini sağlayacaktır.

Şeffaf ve yolsuzluklardan arınmış bir düzen ancak adaletin işlemesiyle mümkündür. Partimiz bireylerin gündelik yaşamından uluslararası ilişkilere kadar önem taşıyan adalet sisteminin karşı karşıya kaldığı sorunları çözmeyi öncelikli hedefleri arasında görür.

Yukarıda zikredilen tespit ve ilkeler doğrultusunda partimiz, aşağıdaki politikaları hayata geçirecektir:

- * Özgürlükçü, tüm toplumun ihtiyaçlarına cevap veren, demokratik hukuk devleti ilkesine ve demokratik ülkelerin standartlarına uygun, toplum ile devlet

arasında yeni bir “toplum sözleşmesi” kurmayı hedefleyen, tümüyle yeni bir anayasa önerisi hazırlayacaktır. Bu öneri, yeni bir “anayasal mühendislik” denemesi değil, halkın iradesini ve taleplerini demokratik temelde devlet yapısına yansıtan bir belge olacaktır. Kısa, öz ve açık biçimde hazırlanacak yeni anayasa teklifimizde;

- * Temel hak ve özgürlüklere ilişkin bölüm, evrensel standartlara uygun olacaktır.
- * Cumhuriyetin temel nitelikleri korunarak devlet yönetiminin esas hükümlerine yer verilecektir.
- * Yasama, yürütme ve yargı erkleri arasındaki ilişkiler açık, net ve anlaşılabilir bir biçimde belirtilecektir.
- * Kuvvetler ayrımı ilkesi hassasiyetle uygulanacaktır. Yasama, yürütme ve yargı güçleri arasında ve denge denetim sağlanacaktır.
- * Parlamentonun yasa çıkarmada ve denetimde etkin, bağımsız ve verimli olması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
- * Yasama ve yürütme erkinin birbirlerinden net bir biçimde ayrılması için başbakan hariç diğer tüm bakanların meclis dışından atanmasını sağlayan sistem değişiklikleri araştırılarak kamuoyunda tartışmaya açılacak, bu konuda kamuoyunda oluşacak uzlaşmaya paralel olarak gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.
- * Partimiz sadece kendi içinde değil, parlamento ve toplum içinde de kolektif iradenin tekil iradelerin yerini almasını sağlayacaktır. Yasalar sadece parlamento çoğunluğu değil, toplumun ortak iradesinin ifadesi olacaktır. Bu nedenle partimiz, hazırlayacağı yasa tekliflerini sivil toplum kuruluşlarının değerlendirmelerini alarak oluşturacaktır.
- * Yeni anayasa yürürlüğe girdikten sonra, mevcut tüm kanunlar gözden geçirilecek ve anayasal sisteme uymayanlar süratle yürürlükten kaldırılacak ya da değiştirilecektir. Tüm tüzük ve yönetmelikler incelenerek kanunların çizdiği sınırları ve anayasal ilkeleri ihlal eden hükümler ayıklanacaktır.
- * Anayasanın ve kanunların herkesi bağlayıcılığına dair ilke titizlikle uygulanacaktır.
- * Kurallara uymama alışkanlığı ortadan kaldırılacak, kayıt dışılık her alanda önlenecek, kanunlar ve kurallar konuldukları amaç doğrultusunda uygulanacak ve bunların kalitesi evrensel standartlara kavuşturulacaktır.
- * Yargıç tarafsızlığı ve yargı bağımsızlığı tam olarak sağlanacak, yargıç

güvenceleri korunacaktır.

* Hukuk eğitiminden başlamak üzere hukukçuların niteliklerini arttıracak reformlar gerçekleştirilecek, avukatlara, hakimlere ve savcılara uzmanlıklarını geliştirebilecekleri yurt içi ve yurt dışı mesleki eğitim olanakları sunulacaktır.

* Yargıçların; örgütlü suçlar, haksız rekabet, döviz işlemleri, sigortacılık, kara para aklama ve sermaye piyasası suçları gibi alanlarda uzmanlaşmaları sağlanacaktır.

* Mahkemeler teknolojinin son imkanlarıyla donatılacak, iş yükleri azaltılacak, mahkeme binaları çağdaş bir görünüme kavuşturulacaktır. "Geç gelen adalet, adaletsizliktir" özdeyişinden hareket eden partimiz, yargı sürecinin hızlandırılması için gerekli tüm düzenlemeleri gerçekleştirecektir.

* Mahkeme kararlarının aleniliğini tam anlamıyla hayata geçirebilmek amacıyla tüm yüksek mahkeme kararlarına kamunun ulaşabilmesi için gerekli teknolojik alt yapı öncelikle kurulacaktır.

* Yüksek Mahkeme Üyeleri'nin belirlenmesi usulü, mahkemelerin bağımsızlığı, mesleki ölçütler ve seçim yapacak organlar demokratik ülke deneyimleri dikkate alınarak yeniden düzenlenecektir.

* Kolluk kuvvetlerindeki uyum ve hiyerarşiyi bozmamak kaydıyla, adli kolluk kurulacaktır.

* Suçtan zarar görenlerin korunması sistemi tesis edilecektir. Kamu vicdanında yarattığı tahribat nedeniyle af kanunu çıkarılmasından azami ölçüde kaçınılacaktır.

* Yargının etkinliğini ve işleyişini hızlandırmak için usul kanunları gözden geçirilecek ve gerekli değişiklikler yapılacaktır.

* Ceza infaz kurumları, hükümlülerin topluma yeniden kazandırılması amacıyla çağdaş hale getirilecektir.

* Devletin en önemli asli görevlerinden biri olan adalet hizmetlerinin hızlı ve kaliteli olarak yerine getirilebilmesi için bütçeden ayrılan ödenekler büyük oranda artırılabacaktır.

2.5-DEMOKRATİKLEŞME VE SİVİL TOPLUM

Partimize göre, demokratik bir düzende yurttaşların uymak zorunda oldukları kurallar kendileri tarafından oluşturulur. Bu nedenle demokrasi, hukuk kurallarının yurttaşların rızasıyla oluştuğu bir yönetim biçimidir. Bir demokraside nihai karar ve icra yetkisi, seçimle oluşturulan organ ve

kurumlardadır. Kamusal yaşamı ilgilendiren temel kararlar seçilmişler tarafından alınır. Demokraside egemenlik halka aittir ve bu özellik, demokratik rejimi diğer tüm rejimlerden ayıran temel niteliktir.

Demokrasi hoşgörüye dayanan bir sistemdir. Demokrasilerde vatandaşlardan bir kısmının daha üstün hak ve özgürlüklerden ya da ayrıcalıklardan yararlanması mümkün değildir. Demokrasilerde vatandaşlar, yasaların eşit koruyuculuğu altında özgürce yaşarlar.

Farklı tercihlerin rekabeti, sağlıklı bir demokratik sistemin vazgeçilmez unsurlarındandır. Bu yarışta çoğunluğun oyunu alanlar iktidara gelir, tüm ülkenin ya da yerel yönetimlerin sorumluluğunu üstlenirler. Ancak yarışı kazanmak ve iktidara gelmek çoğunluğun iradesini mutlaklaştırmaz.

Çağdaş demokrasinin en çok önemsenen niteliklerinden biri çoğunluğun hiçbir şart altında temel hak ve hürriyetleri tartışma konusu yapmaması ve azınlıkta bulunanların hak ve özgürlüklerine saygılı olmasıdır. Azınlıkta kalan görüşlerin ve muhalefet hakkının anayasa ile güvence altına alınması demokrasinin çoğulcu niteliğini pekiştiren bir unsur olarak kabul edilmektedir.

Vatandaşların kamuya ait karar mekanizmalarına katılım hakkı, demokratik rejimin tek yönlü bir rejim olmadığına, yönetenler ile yönetilenler arasında iki yönlü bir etkileşimde bulunduğu işaret eder. Bu yönüyle katılım hakkı sadece vatandaşların seçimlerde oy vermesi değil, kamu ile ilgili kararların alınması, uygulanması ve denetlenmesine katkıda bulunma yollarının açık olmasını ifade eder.

Partimiz demokratikleşmeyi, ülkemiz demokrasisinin tüm bu niteliklere tam anlamıyla kavuşturulması olarak algılamaktadır. Partimiz çağdaş demokrasilerde vazgeçilmez kabul edilen ama her şeyden önce kendi vatandaşımızın tercihlerine saygının temel şartı olan bu ilkelerin ışığında aşağıdaki politikaları uygulayacaktır:

* Vatandaşların siyasete katılımlarında asli işlevi gören ve demokrasinin vazgeçilmez unsurları olan siyasi partilerin hareket ve faaliyet alanlarını genişletecektir.

* Merkezi Yönetim'in taşra teşkilatı'na; yerel yönetimlerin, yerel sivil oluşumların ve vatandaşların istemlerini karşılayacak, diyaloga dayalı bir yönetim anlayışı kazandıracaktır.

* Avrupa Birliği Üyeleri'nin uyması gereken asgari standartları gösteren Kopenhag Kriterleri'nin demokratikleşmeye yönelik ilkeleri esas alınarak ulusal hukuk düzenimizde yapılması gereken değişiklikler, mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilecektir.

* Vatandaşların yönetime katılması ve yönetimi denetleyebilmesi için bilgi ve belgelere ulaşılabilmesini kolaylaştıracak, böylece vatandaşların bilgiye ulaşım hakkını etkili olarak kullanabilmesine imkan sağlayan düzenlemeleri yapacaktır.

* Katılımcı ve temsil gücü yüksek bir demokrasinin temelinde yerel yönetimler yatar. Vatandaşlarla yönetim arasında günlük hayattaki bağı kuracak olan yerel yönetimlerin güçlendirilmesi için gerekli tüm anayasal ve yasal düzenlemeleri gerçekleştirecek ve işlevsel yeni yerel yönetim birimleri oluşturacaktır.

* Vatandaşların kendi köyleri, mahalleleri, şehirleri, hizmetlerinden yararlandıkları ve çalıştıkları kurumları ile ilgili konulardaki görüşlerini, şikayetlerini ve çözüm önerilerini değerlendirecek ve işleme koyacak mekanizmalar oluşturacaktır.

* Sivil Toplum Örgütleri'nin görüşlerini alarak ilgili yasal düzenlemeleri değiştirecek, sivil toplum örgütlenmesini çağdaş demokratik ülkelerdeki düzeye ulaştıracak bir yasal çerçeve çizecektir.

* Memur statüsünü yeniden belirleyecek, memurların sendikal örgütlenmelerini ve haklarını yeniden ele alacaktır.

* Seçilme yaşının 25'e indirilmesiyle gençlerin demokratik süreçlere aktif katılımını sağlayacak ve genç nüfusun ülke yönetiminde sorumluluk almasını teşvik edecektir.

* Demokrasilerin temel niteliklerinden biri olan toplantı ve gösteri özgürlüğünün daha etkili kullanılabilmesi için gerekli hukuki düzenlemeleri gerçekleştirecektir.

* Merkezi ve Yerel Yönetimler; Sivil Toplum Örgütleri, Mesleki Kuruluşlar, Sendikalar ve Özel Sektör Temsilcileri'nin görüşlerini alacakları ortak kurul, komisyon, kriz masası ve her türlü platformu oluşturacaktır.

2.6-DOĞU VE GÜNEYDOĞU

Kimimizin Güney Doğu, kimimizin Kürt, kimimizin terör sorunu dediğimiz olay, maalesef Türkiye'nin bir gerçeğidir. Partimiz bu sorunun toplum hayatımızda neden olduğu olumsuzlukların bilinciyle, bölge halkının mutluluğunu, refahını, hak ve özgürlüklerini gözeterek, Türkiye'nin bütünlüğü ve üniter devlet yapısıyla birlikte bölgeyi tehdit eden terörün önlenmesinde zaaf yaratmayacak bir şekilde; kalıcı, tüm toplumun duyarlılıklarına saygılı, etkili ve sorunları kökünden çözmeye yönelik bir politika izleyecektir.

Bu bölgemizdeki kültürel farklılıklar, partimiz tarafından zenginlik kabul edilmektedir. Resmi dil ve eğitim dili Türkçe olmak şartıyla, Türkçe dışındaki

dillerde yayın dahil kültürel faaliyetlerin yapılabilmesini, partimiz ülkemizdeki birlik ve bütünlüğü zedeleyen değil, güçlendiren ve pekiştiren bir zenginlik olarak görmektedir. Bölgenin geri kalmışlığından kaynaklanan kimi olumsuzlukların giderilmesini, bölgeye dönük özel düzenlemeler yoluyla değil, genel demokratikleşme projesi bağlamında düşünmektedir.

Uzun süredir yoğun dış destekle varlığını koruyan ve otuz bin insanımızın hayatına mal olan teröre rağmen bölge halkının üniter devlet yapısına bağlı olması, halkımızın sağduyusu ile meselenin etnik bir çatışmaya dönüşmemesi, konunun iç meselemiz olarak çözülebilir olmasının delilidir.

Partimiz, teröre tepki olarak maksadını aşan ve bölge halkını rahatsız eden bazı uygulamaların terk edilmesi ve yıllardır devam eden OHAL uygulamasının tamamen kaldırılmasını hedeflemektedir. Suçlu insanlar karşısında caydırıcı ve masumları koruyucu bir tavır sergilemesi gereken devletimizin, suçsuz insanlara şefkatle muamele etmesi gerektiğine inanıyoruz.

Yoğun terör sonrası dönemde, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde, bölgelerarası kalkınmışlık farkını yok edecek, en azından asgariye indirecek önemli bir adım atılmamıştır. Partimiz yöreye yönelik istihdamı artırıcı ciddi ekonomik projeler gerçekleştirilecek, terör ortamından şu veya bu şekilde zarar gören vatandaşlarımızın mağduriyetini giderici uygulamaları devreye sokarak ihtiyaç duyulan rehabilitasyonu sağlayacaktır.

Hizmetlerin yetersiz olması, işsizlik, fakirlik ve baskı, terörün beslenmesine en elverişli ortamlardır. Terör ve baskı karşılıklı olarak birbirini besler. Terörün sonuç olduğunu unutan her yaklaşım, sadece baskı ile çözüm üretmeye yönelir. Oysa bu terörü daha çok güçlendirir. Bu nedenle terörü sona erdirmenin yolu, temel hak ve hürriyetlere saygılı bir devlet yaklaşımı ile ekonomik kalkınmayı ve güvenliği aynı bütünün parçaları olarak ele almaktan geçer.

Bölgenin ticari ve ekonomik faaliyetler açısından cazip hale gelebilmesi için, bir çıkmaz sokak konumundan çıkartılıp komşu ülkelerle sınır ticareti dahil, dinamik bir ticaret ortamı oluşturulması gerekmektedir. Bu amaçla partimiz, bölgedeki ticaretin artırılması için her türlü tedbiri alacaktır.

Bürokratik otoriter devlet anlayışına yaslanan çözümler, sadece asayiş mantığına dayandığı için uzun vadede sorunları daha da derinleştirmektedir. Buna karşılık demokratik devlet anlayışı çerçevesindeki yaklaşımlar, ilk anda endişeyle karşılanırsa da uzun vadede milletimizin birlik ve bütünlüğünü pekiştiren sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle bölgedeki sorunlar aynen kalacak demektir. Sadece ekonomik kalkınma politikaları ile tam bir çözüme kavuşturulamayacağı gerçeği yanında bütün bunların üstünde kültürel farklılıkları demokratik hukuk devleti ilkesi çerçevesinde tanıyan yaklaşımların etkili olması gerektiği anlayışına ulaşılması sorunun çözümünde önemli bir

adımdır.

Diğer taraftan kültürel farklılıklar bölge halkıyla olan müştereklikleri arka plana atmayı gerektirmez. Aksine Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma bilinci, toplumumuzun birlik ve beraberliğinin çimentosudur.

PROGRAM İçindekiler

V-SOSYAL POLİTİKALAR

5.1-SOSYAL POLİTİKA ANLAYIŞIMIZ

Devleti halka hizmet etme aracı olarak gören partimiz, bir sınıf ve kesimin değil bütün vatandaşlarımızın refah ve mutluluğunu sağlayacak sosyal politikalar yürütecektir.

Bu bağlamda yoksullar, bakıma muhtaç yaşlılar, çocuklar ve işsizler için özel programlar oluşturulacak, zor durumdaki vatandaşlara, terkedilmiş ve kimsesiz oldukları duygusu yaşatılmayacaktır. İşsizleri, fakirleri, düşkünleri, hastaları, özürllüleri gözeten, onların insan onuruna yakışacak şekilde yaşamalarını sağlayacak bir sosyal devlet anlayışının kaçınılmaz olduğu ortadadır.

Partimiz, merkezi devletin yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri ve özel sektör ile işbirliği yapmasını sağlayarak sosyal devlet hizmetlerinde verimliliği, sürati ve kaynak kapasitesini artıracaktır.

Hiç kimseye bedensel ve zihinsel özürleri nedeniyle ayrımcılık yapılmasına izin verilmeyecektir. Yerel yönetimler ve sivil kuruluşlar ile iş birliği yapılarak kentsel alanlar, işyerleri, okullar başta olmak üzere tüm kamusal alanlarda özürllülerin hayatını kolaylaştıracak yapısal önlemler alınacaktır. Özürllüleri yönelik özel eğitim imkanları artırılacak, iş kurma kredileri sağlanacak, vergi muafiyetleri getirilecektir. Özürllü vatandaşlar ile temsil edildikleri sivil toplum örgütleri, merkezi yönetimle ortak kurul ve komisyonlar oluşturacaklardır. Özürllüler için gerekli araç ve gereçlerin imalat ve ithalatına kolaylık getiren düzenlemeler yapılacaktır.

Sokak çocukları, dilenciler ve evsizleri rehabilite eden, sayılarının artmasını engelleyen projeler teşvik edilecektir.

Gelecek kuşaklar tarafından da yararlanılacak doğal kaynakların ve çevrenin korunması, tekelleşmenin önlenmesi, bölgeler arası dengesizliklerin giderilmesi, yoksulların korunması, piyasalar tarafından sağlanmayan mal ve hizmetlerin üretilmesi ve kamusal alandaki tüm düzenlemelerin hakkaniyet ilkesine uygun yapılması amacıyla kamu kurum ve kuruluşları yükümlülükler üstlenecektir.

Kamunun sosyal harcamalarında mali disiplin sağlanacak, bu harcamaların enflasyonist ve popülist uygulamalar sonucu ekonominin işlemlerini aksatıcı, güven sarsıcı ve istikrarı bozucu etkiler doğurması engellenecektir.

Sosyal güvenlik, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin ortak yönetimini sağlamak amacı ile bu hizmetlerin tek bir bakanlıkta toplanması sağlanacaktır. Bu kurumlarda norm ve standart birliğinin sağlanması, temel istatistiki verilerin oluşturulması, aktüeryal dengenin sağlanması ve varlıklarının en verimli şekilde değerlendirilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

5.2-EĞİTİM

Partimize göre eğitim her alandaki kalkınmanın en önemli unsurudur. Beşeri sermayeyi etkin kullanmayan toplumlar, rekabet şanslarını kaybetmeye mahkumdur. Bu nedenle partimiz, kamu kaynaklarının tahsisinde birinci önceliğin eğitime yapılacak yatırımlara verilmesi gerektiğine inanır. Eğitim alanında oluşacak zaafılar, hiçbir alandaki üstünlükle giderilemez. Buna karşılık eğitim alanında yakalanacak üstün seviyeler, diğer tüm alanların toplam kalitesini yükseltir. Eğitime bu bilinçle yaklaşan partimiz, bu alanda giderek artan zaafıları gidermeyi öncelikli hedeflerinden saymaktadır.

Türkiye eğitim alanında ciddi bir karmaşa yaşamaktadır. Eğitim kalitesi, olması gerekenin çok altındadır. Eğitimde fırsat eşitliği her geçen gün yok olmaktadır. Eğitim sistemi ideolojik kavgaların arenası haline getirilmiştir. Eğitim, araştırma ve istihdam planları olmaksızın yapılmaktadır. Yüksek öğretim kurumları dahil, eğitim-öğretim kurumlarımızın çoğu gerçekçi bir anlayıştan uzak, diplomalı işsizler yetiştirmektedir.

Bu nedenlerle partimiz, eğitim alanında köklü bir reform hareketine girişecektir.

* Ülkemizde oldukça yetersiz düzeyde olan okul öncesi eğitim kamu ve özel sektör eliyle ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.

* Temel eğitim müfredatı çağın gereklerine, ihtiyaçlarımıza ve öğrencilerin kazanacakları donanımına göre yeniden oluşturulacaktır. Temel eğitim hizmetlerinin verilmesi pilot uygulamalarla merkezi idarenin taşra birimlerine ve yerel yönetimlere aktarılacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı ise denetleyici, düzenleyici ve standart oluşturucu bir konuma getirilecektir. Yoksul bölgelerde eğitim devlet tarafından oluşturulacak özel programlarla desteklenecektir.

* Zorunlu eğitim kademeli, tercih ve yönlendirmeye imkan sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecek, halen sekiz yıl olan zorunlu eğitim, alt yapı çalışmaları hızlandırılarak makul bir süre içerisinde on bir yıla çıkarılacaktır.

* Halen yürürlükteki uygulama, hakkaniyete aykırı ve öğrencilerin motivasyonunu azaltan sonuçlar üretmektedir. Bu uygulamanın çarpıklıkları öncelikle ele alınacak üniversiteye giriş sınavlarında tüm lise ve dengi okul mezunlarına fırsat eşitliği sağlanacaktır.

* Temel eğitim, kamu tarafından parasız olarak sunulacaktır. Kamu okullarının eğitim kalitesi artırılacak, teknolojik olanakları geliştirilecektir. Katılımcı, özgür düşünme ve analiz alışkanlığını geliştiren, bağımsız karar verme ve üretme yeteneğini teşvik eden, çoğulcu değerleri sunan, vatandaş olma bilincini yükselten, çağdaş gelişme ve teknolojileri öğreten bir eğitim anlayışına geçilecektir. Bu dönüşümde demokratik ve gelişmiş ülkelerin deneyimlerinden de istifade edilecek, öğretmen yetiştiren okullar bu anlayışa göre yeniden yapılandırılacak ve mevcut öğretmenler yeni sisteme göre hizmet içi eğitime tabi tutulacaktır.

* Temel eğitimin beşinci sınıfından itibaren "seçmeli dersler" konularak öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre genel ve mesleki eğitime yönelmeleri sağlanacaktır.

* Özel sektörün eğitim yatırımlarında bulunmasını sağlamak amacıyla özendirici düzenlemeler yapılarak özel öğretim kurumları yaygınlaştırılacak ve mevcut okulların % 100 kapasite ile çalışmalarını temin eden düzenlemeler yapılacaktır. Başarı kıstası esas alınarak maddi durumu iyi olmayan ailelerin çocuklarının da özel okullarda okuyabilmelerini sağlamak amacıyla devlet tarafından hizmet satın alınması yoluna gidilecektir. Talep oluşturularak özel sektörün eğitim yatırımlarına kaynak ayırması temin edilecektir.

* Mesleki okullara özel bir önem verilecek, üniversite öncesi eğitim, diploma vermenin ötesinde meslek kazandırmaya yönelik bir niteliğe kavuşturulacaktır. Sanayi ve Ticaret Odaları ve İşadamlarının kurmuş olduğu sivil toplum örgütleri ile birlikte iş dünyasının ihtiyaç alanları belirlenerek dinamik ve günün ihtiyaçlarına uyan "Mesleki Eğitim Programları" geliştirilecektir. Uzun süreli okul programlarına devam edemeyecek durumda bulunanlar için kısa süreli meslek kazandırma eğitimi veren kuruluşlar oluşturulacaktır. Kalkınmada öncelikli bölgelere, meslek eğitimi alanında özel destek programları verilecektir.

* Öğrenciler yetenekleri ve birikimlerine göre eğitim hizmetlerinden faydalanacaklardır. Bu bağlamda maddi durumu elvermeyen öğrencilerin de kaliteli bir eğitim alması sağlanacaktır.

* Kamu üniversitelerinde okuyan öğrenciler için okul masraflarını karşılayıp yaşamlarını belli bir standartta sürdürebilecekleri bir kredi sistemine geçilecek, yoksul öğrencilere yapılacak yardımların ilke ve esasları belirlenecektir.

* Ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere kurulan meslek yüksek okulları bir program dahilinde yeni bir düzenlemeye tabi tutulacak, bu kurumların nitelikli ara eleman yetiştirmeleri sağlanacaktır.

* Üniversitelere yerel yönetimler, odalar ve işadamları ile şirket kurabilmeleri ve ortak projeler yapmaları fırsatı yaratılacak, yerel yönetimler ve özel sektörün üniversitelerle ilişkilerinin geliştirilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılacaktır.

* Merkezi Yönetim, devletin ihtiyacı olan alanlarda üniversitelerde araştırma ve teknoloji geliştirme programlarını destekleyecek, üniversitelere bu konularda fon sağlayacaktır. Böylece üniversitelerimizin sanayi ile işbirliği içerisinde olmaları, pratik faydayı gözetken kurumlar haline gelmeleri sağlanacak, toplumdan ve hayattan kopuk bir görüntü arz etmelerinin önüne geçilecektir.

* Türkiye'de yüksek öğretim, nicelik açısından büyük bir ilerleme kaydetmiş, ancak nitelik bakımından aynı başarı gösterilememiştir. Yüksek öğretimde köklü bir reforma ihtiyaç vardır. YÖK, üniversiteler arasında koordinasyon sağlayan, standart belirleyici bir yapıya kavuşturulacak, üniversiteler idari ve akademik özerkliğe sahip, öğretim elemanları ve öğrenciler üzerinde baskı, dayatma ve antidemokratik uygulamaların bulunmadığı, bilimsel bilginin üretildiği, araştırma ve öğretim faaliyetlerinin esas olduğu kurumlar haline getirilecektir.

- * Eğitim yapıları mimari özellikleri fiziksel ve eğitsel donanımları yönünden geliştirilecektir. Okullarda sınıf esası yerine ders esasını temel alan fiziki yapılanma benimsenecek; okul yapımında tek tip bayındırlık modeli terk edilerek esnek bir yapılanmaya gidilecektir.
- * Okul aile birliklerinin ve rehberlik sisteminin, sosyal bilimcilerin hazırlayacağı projelerle desteklenmesi ve güçlendirilmesi sağlanacaktır.
- * Dünyada bireyler, toplumlar ve milletlerarası diyalogda yabancı dil bilmenin önemi büyüktür. Bu nedenle yabancı dil eğitimi modern imkan ve araçlarla kolaylaştırılarak nitelikli hale getirilecektir. Partimiz, yabancı dil öğretimini teşvik ederken, Türkçe'nin bilim dili olarak kullanımını özendirecektir.
- * Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ve çocuklarının ortamlarına uygun eğitim görmeleri sağlanacaktır.
- * Din eğitimi ve öğretimi konusunda anayasanın 24. maddesiyle devlete verilen görevler, bu maddenin lafzına ve ruhuna uygun düşecek şekilde yerine getirilecek; özellikle isteğe bağlı din eğitimi ihtiyacı, eksiksiz düzeyde karşılanarak elverişsiz koşullarda ve ehliyetsiz kişiler eliyle yürütülen sağlıksız ve denetim dışı din eğitimi uygulamalarına meydan verilmeyecektir.
- * Gelişen teknolojiler bireylere internet ortamında öğretim yapma olanakları sunmaktadır. Üniversitelerin bu tip uygulamaları teşvik edilecek, öğrencilerin internet ortamında yapılan öğretimden yararlanmalarını sağlayıcı düzenlemeler yapılacaktır.
- * Vakıf üniversiteleri desteklenecek, bu üniversitelere bütçeden yapılan maddi desteğin esasları yeniden belirlenecektir.
- * Özürlü öğrencilerin eğitimine özel bir önem verilecek, bu amaçla faaliyet gösteren dernek, vakıf ve sosyal yardım kuruluşlarının faaliyetleri özellikle desteklenecektir.

5.3-KÜLTÜR ve SANAT

Türkiye, her geçen gün maddi kaygıların ön planda olduğu, ruh ve mânâ dünyamızı zenginleştiren, süsleyen unsurların kenara itildiği bir ülke haline gelmektedir. İnsanımız renksiz, şiirsiz, içeriksiz ve estetik kaygıların önemsenmediği bir dünyada yaşamaya itilmektedir. Bu nedenle kültürün ve kültür politikalarının önemi her geçen gün daha

da artmaktadır.

Her kültürel form kendi çağının anlayışını, zevkini ve estetiğini yansıtır. Kùltürler, kendilerini iç dinamikleri ve kültürel alışverişlerle zenginleştirerek yenilerler. Bu anlamda geleneği olmayan ve kendi kimliğini özgün bir biçimde sunamayan kùltürlerin yabancı kùltürlerle rekabet etmesi zordur. Ülkemizin kùltür ve sanat alanlarında göstereceği etkinlik, uluslararası camiada saygınlığımızı artıracaktır.

Ülkemiz, binlerce yıllık tarihin sonucu olan zengin bir kültürel birikim ve dokuya sahiptir.

Partimiz;

* Milli değerlerin korunup geliştirilmesi konusunda azami bir gayret içerisinde olacaktır. Yeryüzünde saf bir dil, musiki, mimari vb. bulunmadığı gerçeğinden hareketle kültürel etkileşimi bir zenginlik olarak kabul ediyoruz.

* Partimiz, milli kültürümüzdeki esas yapıyı, üslûbu koruyarak evrensel değerlerle milli kùltür arasındaki etkileşimi en üst noktaya çıkarmayı amaçlamakta, gerçek bir çağdaş kùltür atmosferi oluşturmanın bu yoldan geçtiğine inanmaktadır. Bu iki alanı, çatışma konusu olmaktan çıkarıp, her iki unsurun zenginliklerinden birlikte yararlanmak, kùltür politikamızın temelidir.

* Partimiz, kùltürün taşıyıcı unsurları olan dil, edebiyat, folklor, musiki, plastik sanatlar, etnografya, sinema, temsil sanatları vb. alanlardaki mevcut yapıyı, yaklaşım ve anlayışı eksik ve sağlıksız bulmaktadır. Bütün bu alanlarda konuların uzmanları ve sivil toplum örgütlerinin de görüşlerinden yararlanılarak yeni ve doyurucu politikalar geliştirilecektir.

* Plastik sanatlar ve Türk-İslam sanatlarının gelişimine özel bir önem verilecektir. Tüm sanat çalışmalarının gerçekleştirilmesinde yerel yönetimler ağırlıklı olarak öne çıkarılacak, konuyla ilgili tüm yasal düzenlemeler hızla yapılacaktır.

* Kültürel yozlaşma, müstehcenlik ve şiddet unsurlarının ön plana çıkarılması, kitabın hayatımızdan her gün biraz daha uzaklaşması, partimizin öncelikle mücadele edeceği konular olacaktır.

* Ülkemizin kùltür ve sanat zenginliğini tanıtan ve gelişmesine katkıda bulunan tüm projeler desteklenecektir. Yurt içi ve yurt dışında çok amaçlı kùltür merkezleri ve kùltür evlerinin yaygınlaştırılması

desteklenecektir.

5.4-SAĞLIK

Partimiz, sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesini sosyal devlet anlayışının vazgeçilmez unsurları arasında görür. Sosyal güvenlik şemsiyesi tüm halkı kapsayacak şekilde düzenlenecektir. Devlet herkesin temel sağlık hizmetlerini, gerekirse özel sektörle işbirliği yaparak yerine getirmek zorundadır. Etkin ve kaliteli bir sağlık sistemi, nitelikli bir toplum için vazgeçilmezdir.

Bu amaçlara yönelik olarak;

- * Koruyucu hekimliğin yaygınlaşması teşvik edilecek, halk ve çevre sağlığı ile ilgili gerekli tedbirler alınacaktır. Trafik kazaları, iş kazaları, ihmallere nedeni ile meydana gelen özürüllüğün engellenmesi için eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.
- * Koruyucu ve tedavi edici hizmetler başta olmak üzere, sağlık hizmetleri alanı, gönüllü kuruluşlara ve özel sektöre açıktır.
- * Anne ve çocuk ölümlerinin yüksek olduğu ölkemizde, anne ve çocuk sağlığı özel bir önem arz etmektedir.
- * Aile planlamasının gerçekleşebilmesi için bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarına önem verilecektir.
- * Aile hekimliği sistemi uygulamaya konulacaktır. Aile hekiminin muayenehanesi, fizik koşulları ve uygulama standartları Sağlık Bakanlığı'nca belirlenecektir. Bu muayenehanelerin kurulması için devlet ucuz krediler verecektir. Böylece birinci basamak sağlık hizmetleri güvenli ve kaliteli olarak halka sunulacaktır. Sevk zinciri sağlıklı hale getirilecek, ihtisas hastanelerindeki anlamsız yığılmalar önlenecektir.
- * Sağlık sektörü Sağlık Bakanlığı tarafından tek merkezden koordine edilecektir. Bakanlık sadece organizasyon, koordinasyon, yol gösterici, denetleyici, takip edici, politika üretici bir rol üstlenecektir. Böylece sağlık hizmetlerinin tek merkezden yönlendirilmesi sağlanacak, çok başlılık ve düzensizlik önlenecektir. Ülke adına kısa, orta ve uzun dönem sağlık politikaları daha gerçekçi olarak belirlenecek, yönetim ve uygulamalar daha ekonomik olacaktır.
- * Sağlık Bakanlığı'nca yeni sağlık sisteminin uygulamaya konulmasıyla tüm yerel yönetimler de buna entegre olacak ve süratle

kendi ihtiyaçlarını belirleyerek planlamalar yapacaklardır. yerel yönetimler kendi sınır ve sorumluluklarında bulunan alanların sağlık profillerini de dikkate alarak kısa, orta ve uzun vadeli yatırım programlarını belirleyecektir. Bu çalışmaların koordinasyonu Sağlık Bakanlığı'nca yerine getirilecektir.

* Metropollerde acil servis üniteleri kurulacaktır. Bugün sağlık alanında metropollerde yaşanan en önemli problemlerden biri de acil servis ihtiyacının tam olarak karşılanamamasıdır. Acil servis birimlerinin yetersizliği nedeniyle vatandaşların hastane kapılarından çevrilmesi önlenecektir.

* Uygulamada kolaylık arz etmesi ve verdikleri hizmetin daha ekonomik olması nedeniyle ihtisas hastaneleri kurulacaktır. Böylece daha ucuz ve daha spesifik sağlık hizmeti verilecek ve uzman hekimler yetişecektir.

* lkemizde kitle yaralanmaları, doğal afetler ve bunların zararları modern dünyada yaşanan oranlardan çok daha fazla olduğundan ilgili kuruluşlar ve eğitim kurumlarında gerekli düzenlemeler yapacaktır.

* Sağlıkta eğitim kalitesinin artırılması için gerekli tedbirler alınacak ve eğitimin planlanması dünya standartlarına göre yapılacaktır. Hemşirelik Okulu, Hemşirelik Yüksek Okulu ve Sağlık Teknisyeni liği Okulları, vakıflar ve özel sektör tarafından aılabilecektir. Devlet bu eğitim hizmetini veren kuruluşları teşvik edecek ve destekleyecektir.

* Sağlık alışanlarının hakları yeniden düzenlenecek, uluslararası standartlara uygun hale getirilecek ve bu sektördeki ücret politikası yeniden ele alınacaktır.

* Hasta haklarını koruyan hukuki düzenlemeler yapılacak, "Hasta Hakları Tüzüğü" dünya standartlarına göre yeniden ele alınacaktır. Vatandaşlar, sağlık birimlerinin kontrolünde görev üstlenecektir.

* Sağlık hizmetlerinde rekabetin kuralları belirlenecek ve bunlarla ilgili yasal düzenlemeler yapılacaktır. Kalite rekabeti teşvik edilecek, sağlık sektöründe ISO kalite standardı çalışmalarına tüm yurt genelinde başlanacaktır.

* Sağlık sektöründe, bilgi işlem merkezli tek kontrol sistemine geçiş sağlanacaktır. Bu sayede sağlıkta maliyetler düşecek, verimlilik ve kalite artacaktır. Her vatandaşa verilecek bir sağlık numarası ile sağlık sorunları hızlı ve güvenilir şekilde tüm birimlerden takip ve

koordine edilebilecek ve ayrıca her vatandaşın bağlı bulunduğu sağlık merkezinde bir dosyası bulunacak, nerede tedavi olursa olsun bütün bilgiler bu dosyada toplanacaktır.

* Küçük yerleşim birimlerinde doktoru, sağlık personeli ve tıbbi donanımı bulunmayan birçok hastane binası inşa edilmiştir. Popülist politikalarla her geçen gün yenileri talep edilen bu yatırımlar yerine, merkezlerde daha iyi donatılmış hastaneler yapmak, bunları "Merkezi Tıp Birimleri" haline getirmek, hem akılcı hem ekonomiktir. Söz konusu merkezler ile küçük yerleşim birimleri arasında hasta taşıyacak helikopter dahil, ciddi bir ambulans filosu oluşturmak partimizin hedefleri arasındadır.

* Tıbbi alandaki bilimsel araştırmalar için özel destek fonları oluşturulacaktır.

* Medyadaki sağlık haberleri kontrol edilecek ve sağlık ile ilgili yayınlar desteklenecektir.

* Yurt dışında çalışan sağlık personelinin Türkiye'ye dönerek hizmet etmelerini sağlamak amacıyla cezbedici tedbirler alınacak, her alanda olduğu gibi bu alanda da beyin göçünün tersine işleminin imkanları araştırılacaktır.

* Tabip Odaları ve Diş Hekimleri Odaları güçlendirilecek, sağlık alanında hizmet verecek yeni sivil örgütlerin kurulması desteklenecektir.

* İlaç ve tıbbi ekipman sanayii desteklenecek, sağlık yatırımlarına yapılan teşvikler yeniden düzenlenecektir.

* Adli Tıp Kurumu'nun özerk ve bilimsel çalışması sağlanacaktır. Bu alanda tüm teknolojik yenilikler yurdumuza getirilecektir.

* Hastanelerimizin ülke genelinde tam kapasite ile çalıştırılması sağlanacaktır.

* Tüm vatandaşlarımızı kapsayacak etkin bir genel sağlık sigortası sistemine geçilecektir.

5.5-SOSYAL GÜVENLİK

Partimiz sosyal güvenliği anayasal bir hak sayar ve her bireyin bu haktan yararlanmasını sağlamayı devletin bir görevi olarak kabul eder. Bu nedenle anayasanın belirlediği kapsamda, sosyal devlet

anlayışına yaraşır bir sosyal güvenlik politikası oluşturulacak ve her bireye sosyal güvenlik numarası verilecektir.

Sosyal güvenlik kapsamında sunulan hizmetlerin insan haysiyetine uygun bir şekilde sunulması sağlanacak, prim ödeyenlerin ve hizmet alanların bu hizmetlerin denetlenmesinde söz sahibi olmalarına da imkan tanınacaktır.

Partimiz, sosyal politika uygulamalarının en önemli ve en etkili aracının sosyal güvenlik sistemi olduğu gerçeğinden hareketle; sosyal güvenliği sosyal sigorta, sosyal hizmet ve sosyal yardım üçlü zinciri içinde önemle ele alacak, norm ve standart olarak ciddi ve bilimsel bir değerlendirmeye tabi tutacaktır.

Önemli bir bütçe büyüklüğüne ulaşmış olan sosyal güvenlik hizmetleri, çeşitli bakanlıkların bünyelerinde faaliyet göstermekte ve dağınık bir görünüm arz etmektedir. Sosyal güvenlik birimleri sosyal sigortalar, sosyal hizmetler, sosyal yardımlar rejimleri ve alt sektörleri olarak tek bir bakanlığın çatısı altında toplanacak ve konsolide bir sosyal güvenlik bütçesi oluşturulacaktır. Bu bütçenin norm ve standart olarak rasyonel bir baza ve esasa oturtulması için gerekli düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Özellikle primli rejimler olan ve çok geniş bir kitleyi ilgilendiren Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) ve Bağ-Kur'un aktüeryal yapısının ve mali durumunun iyileştirilmesi için tedbirler alınacak, norm ve standart birliği sağlanacaktır.

Özellikle SSK'nın mali durumunun güçlendirilmesi için çok önemli olan sigortasız işçi çalıştırılmasının önüne mutlaka geçilecektir. Böylece, çok sayıda sigortasız çalışanın sigorta kapsamına alınmasıyla birlikte eş ve çocuklarının da güvenceye kavuşması sağlanacaktır.

Özel sağlık ve hayat sigorta şirketleri yaygınlaştırılacak ve teşvik edilecektir.

Çocuklar, gençler ve yaşlılarla ilgili sosyal hizmet programlarının kalitesinin artırılmasına ve genişletilmesine önem verilecektir.

Özürümlülerin mesleki ve tıbbi rehabilitasyonu genişletilecektir. Bu konuda devletimiz himaye edici değil, hizmet ve imkan sunan bir anlayışta olacaktır.

Ömür boyu bakım ve tedaviye muhtaç özürümlülerin bakım ve

tedavilerinde kolaylıklar, öncelikler ve seçenekler oluşturulacaktır.

Sanayileşme ve şehirleşmenin artması ile ailelerin çekirdek aileye dönüşmesi ve gittikçe daha çok insanın çalışma hayatına katılması, özellikle çocuklarla yaşlıların bakımında problemler oluşturmaktadır. Bunun giderilmesi için kreşler, huzurevleri hastanelerinin genişletilmesine önem verilecektir.

Belli bir yaşa gelmiş bakıma muhtaç yaşlıların aile içinde bakılması teşvik edilecektir.

Yaşlılara ve muhtaçlara yapılan sosyal yardımlar günün şartlarına göre yeniden gözden geçirilecektir. Bu yardımların gerçek muhtaçlara verilmesine dönük düzenlemeler güçlendirilecek ve ödeme miktarı artırılacaktır.

Yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın sorunları ile yakından ilgilenilecek, çalışma şartları ve sosyal güvenliklerinin iyileştirilmesi için çalıştıkları ülkelerle yapılmış olan sosyal güvenlik anlaşmaları yeniden gözden geçirilecektir.

5.6-ÇALIŞMA HAYATI

Çalışma barışının sağlanması, çalışma hayatının sağlıklı ve dengeli bir biçimde sürdürülebilmesi için işçi, işveren ve hükümetten oluşan üçlü bir yapı içinde sosyal diyalogun en ileri seviyelere taşınması ve sorunların uzlaşma ortamında çözülmesi en önemli hedeflerimizdendir.

Çalışma hayatının güçlendirilmesi ve istikrara kavuşturulması için, çalışma hayatıyla ilgili mevzuat, çağdaş standartlara uygun ve demokratik katılımı sağlayacak şekilde yeniden gözden geçirilecek, taraflar arasında sağlıklı ilişkilerin gelişmesini hazırlayacak tedbirler alınacaktır.

ILO Sözleşme ve İlkeleri çerçevesinde; hükümet, işçi ve işverenler arasındaki uzlaşma ile endüstriyel ortamdaki ilişkilerin her açıdan güçlendirilmesi için gayret sarf edilecektir.

Ekonomik ve Sosyal Konsey'in yapısı genişletilerek ve güçlendirilerek daha fonksiyonel hale getirilecektir.

İş gücü maliyetini azaltıcı ve istihdamı teşvik edici yasal düzenlemeler hızla tamamlanacaktır.

Kayıt dışı işçi çalıştırmaya yol açan mevcut sosyal sigorta prim oranları makul bir seviyeye çekilecektir.

Asgari ücret seviyesi geçim standartlarına göre yeniden gözden geçirilecek ve asgari ücretten alınan vergiler kademeli olarak azaltılacaktır.

Örgütlenme özgürlüğünün önü açılacak, sendikalaşma teşvik edilecek, kamu görevlilerinin grevli ve toplu sözleşmeli sendikal haklar ve özgürlüklere kavuşturulması için gereken mevzuat değişiklikleri gerçekleştirilecektir.

Çalışma hayatında cinsiyet ayrımcılığının önüne geçilecek, eşit işe eşit ücret ve liyakat prensibi çalışma hayatında hakim kılınacaktır.

Çocuk emeğinin sömürülmesini önlemek için yasalardaki boşluklar giderilecek; ILO'nun çalışan çocuklarla ilgili standartları yürürlüğe konularak çocuk emeğinin sömürülmesine fırsat verilmeyecektir.

İş güvencesi, işçi ve işverenleri mağdur etmeyecek şekilde hayata geçirilecek ve işsizlik sigortası uygulaması geliştirilecektir.

5.7-KADIN

Kadınlar sadece toplumumuzun yarısını oluşturdukları için değil, her şeyden önce birey ve sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde birinci derecede etkin oldukları için, yılların ihmali sonucu biriken her türlü sorunlarıyla ilgilenilmesi, partimizin öncelik verdiği bir konudur.

Bu nedenle;

* Kadınların kamusal yaşama katılımının özendirilmesi için gerekli tüm önlemler alınacaktır.

* Kadınların partimize üye olmaları ve siyasette faal rol oynamaları özendirilecektir.

* Kadınlara ilgili dernek, vakıf ve sivil toplum örgütlerine destek sağlanacak; kadınları ilgilendiren yasal düzenlemeler yapılırken bu örgütlerle işbirliği yapılacaktır.

* Kadına yönelik şiddetin ayrıca cinsel ve ekonomik istismarın önlenmesi, partimizin öncelikli politikaları arasında yer alacaktır.

* Kadın intiharlarının, töre ve namus cinayetlerinin sık görüldüğü

yörelerde kadınlara ve ailelerine yönelik önleyici ve eğitici çalışmalar yapılacaktır.

* Yerel yönetimlerin kadınların sorunları ile ilgili çalışmalar yapması teşvik edilecektir. Kırsal kesimde yaşayan kız çocuklarına yönelik olarak yaşadıkları bölgelerin koşullarına uygun eğitim projeleri geliştirilecek, bu konuda çalışan sivil toplum kuruluşları desteklenecektir.

* Kız çocuklarının okullaşma oranını artıracak politikalar uygulanacak, onların eğitiminin önündeki engeller kaldırılacak, özellikle kırsal kesimlerde ailelerinin bu konuda bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

* “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi” ile getirilen ilkelerin uygulanması sağlanacaktır.

* Ev kadınlarının sosyal güvence kazanmasını sağlayacak çalışmalar gerçekleştirilecektir. Ev içi emeğin saygınlığı korunarak kadınlar için yeni istihdam alanları oluşturulacaktır.

* Maddi destekten yoksun durumda olan ya da şiddete maruz bulunan kadınları koruyan programlar oluşturulacaktır.

* Mevzuatımızda kadın aleyhindeki ayrımcı hükümler ayıklanacaktır.

* Kadınların çalışma hayatı, çocuk ve aile sorumlulukları dikkate alınarak sosyal güvenlik ve çalışma koşullarında iyileştirmeler yapılacaktır.

5.8-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER

Aile, toplumun temeli ve toplumsal dayanışmanın oluşmasında rol oynayan önemli bir kurumdur. Toplumsal mutluluk, dayanışma, barış, sevgi ve saygının yolu aileden geçer. Yaşanan bütün olumsuzluklara ve ekonomik sıkıntılara rağmen toplum olarak ayakta duruşumuzu büyük çapta sağlam aile yapımıza borçlu olduğumuz açıktır.

Aile merkezli politikalara öncelik verecek olan partimiz:

* Çalışma hayatının yoğunluğu nedeniyle aile huzurunun ve çocukların ruh sağlığının bozulmaması için aile fertlerini destekleyici düzenlemeler geliştirecektir.

- * Korunmaya muhtaç çocukların aile sıcaklığını hissetmesi için “koruyucu aile” ve “aileye dönüş” projelerini teşvik edecektir.
- * Genç kuşakların yaşlı ebeveynlerini yanlarında barındırmalarını özendirilecektir.
- * Sokak çocuklarının barınma, eğitim, rehabilitasyon ve tedavi imkanlarını artırarak aile ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlayacaktır. Gönüllü kuruluşlar ve yerel yönetimlerle işbirliği yaparak çocukların sokağa düşmesini önleyici politikalar geliştirecektir.
- * Çocukların aile ve toplum tarafından istismarını, sokakta çalıştırılmalarını engelleyecektir.
- * Aile içi şiddeti önleyici tedbirler alacaktır. Bu şiddetin mağduru olan kadın ve çocuğu koruyacak kanuni düzenlemeler yapacak, koruyucu merkezler açacaktır.
- * Yerel ve genel idarelerin özürlü vatandaşlarımıza yönelik yükümlülüklerini etkin bir şekilde denetleyecek ve özürülülerin toplumla bütünleşmelerine imkan tanıyan ve çalışma hayatına katılmalarını özendirici tedbirleri alacaktır. Ayrıca özürülülerine yönelik konut projelerini destekleyecek, kimsesiz özürülülerin bakımı konusunda mevcut uygulamaları iyileştirilecektir.
- * Zararlı alışkanlıkları ve uyuşturucuyu toplumumuzun önündeki en büyük tehlike olarak görmektedir. Bu sebeple uyuşturucu ile mücadeleyi ilk öğretimle birlikte başlatacaktır. sivil toplum örgütleri ile birlikte gençlerin bu alışkanlıklara yönelmesini önleyecek, bilinçlendirici sosyal programlar gerçekleştirecektir.
- * Sosyal hizmetleri etkinleştirecek, yetişmiş personel ihtiyacının karşılanması için gerekli önlemleri alacaktır.
- * Uzun vadeli konut kredileri ile orta sınıf ailelerin ev sahibi olmalarını sağlayacaktır. Ayrıca yerel yönetimlerle iş birliği yaparak evlenecek gençlere evlilik kredisi sağlanabilmesi için gerekli önlemleri alacaktır.
- * Kadın ve aile konusunda hizmet veren kamu kurumları yeniden yapılandırılacaktır.

5.9-GENÇLİK VE SPOR

Gençlik, ülkenin sadece zenginliği değil, aynı zamanda dinamizminin

ve değişim potansiyelinin de kaynağıdır. Dolayısıyla genç nüfusa sahip olmak Türkiye için çok büyük bir imkandır. Ancak ülkemizde gençler iyi eğitilmemiş, işsiz bırakılmış, enerjileri bastırılmak istenmiş, söz hakkı verilmemiş, güvenilmemiş ve hatta zaman zaman bir tehlike unsuru olarak görülmüştür. Bu nedenle partimiz, toplumun gençlere, gençlerin de Türkiye'ye güvenini sağlamayı temel hedefleri arasında görmektedir.

Partimiz; özgür düşünceli, kendi başına karar verebilen, sorgulayan, kendi toplumunun ve evrensel anlayışın doğrularından haberdar olan ve hayatın güçlükleri ile baş edebilecek donanımlı ve yetenekli gençler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Bu doğrultuda partimizin gençliğe yönelik izleyeceği politikalar şunlardır:

- * Gençlerimizin ülke yönetimine her platformda katılımı sağlanacak, bu amaçla siyaset okulları ve gençlik dernekleri desteklenecektir.
- * Eğitimin nitelikli hale kavuşturulmasının yanı sıra, gençlerin sosyal faaliyetlere katılımını sağlayan gençlik merkezleri yaygınlaştırılacaktır. Bu alanda sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve yerel yönetimlerle iş birliği yapılacaktır.
- * Kırsal kesimlerde ve varoşlarda yaşayan gençlerimizin gelişimine ve sorunlarının çözümüne özel önem verilecektir.
- * Gençlerin ruhsal, bedensel, zihinsel gelişimini olumsuz etkileyen alkol, uyuşturucu, şiddet ve pornografi içeren yayınlar konusunda tedbirler alınacaktır.
- * Gençlerin okuma alışkanlıklarını güçlendirmek amacıyla, gelişmiş ülkelerin standartlarında semt kütüphaneleri uygulamaya konulacaktır. Bilimsel çalışmalara, sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılmaları desteklenecektir.
- * Gençlerin her alandaki uluslararası yarışmalara ve faaliyetlere katılımı teşvik edilecek, başarılı gençlere özel eğitim ve iş imkanları sağlanacaktır.
- * Üstün yetenekli gençler, ilgili kurumlarca tespit edilecek, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda özel eğitim görmeleri sağlanacaktır.
- * Yurt dışında yaşayan gençlerimize yönelik olarak kendi kültürlerine yabancılaşmalarını ve asimile olmalarını engellemek üzere nitelikli

personel ile donatılmış “Gençlik Merkezleri” oluşturulacaktır.

* Dünyanın ve Türkiye'nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Spor hizmetleri ağırlıklı olarak yerel yönetimlere bırakılacaktır.

* Amatör ve profesyonel spor kulüplerine, yerel yönetimlerin daha fazla kaynak ayırabilmeleri için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

* Uluslararası başarılarla imza atan sporculara ve kulüplere yönelik destekler artırılarak devam ettirilecektir. Lisanslı sporcuların sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlanmalarına imkan tanınacaktır.

* Özürlü gençlerin sportif ve sosyal etkinliklere katılımlarını sağlayan projeler uygulamaya konulacaktır.

* Sporcu yetiştiren eğitim kurumları, teşvik edilecektir.

* Toplum spor yapmaya özendirilecek kampanyalar devamlılık ilkesi gözetilerek gerçekleştirilecek, gençler öncelikli hedef kitle olacaktır. Sporcu olmak isteyen genç yetenekler, ekonomik ve sosyal yönden desteklenecektir.

* Spor faaliyetleri özellikle medya eliyle birkaç yaygın spor dalı üzerine odaklanmakta ve diğer spor türleriyle toplumun ilgilenmesinin adeta önüne geçilmektedir. Bu kısır döngü, toplumun farklı sporlara ilgisini sağlayacak spor alanlarının halkın hizmetine sunulmasıyla aşılabacaktır.

5.10-KENTLEŞME VE KONUT

Bir ülkedeki yönetimin kalitesini ve toplumun medeniyet dairesindeki konumunu, ne tür kentler ürettiği belirler. Bu nedenle kentleşme ve konut meselesi teknik muhtevasının çok ötesinde anlamlara sahiptir.

Kentleşme ve konut meselesinin çağdaş standartlara kavuşturulmasının önündeki en büyük engel iç göç olgusudur. Ülkemizdeki bir çok sorunun kaynağında bulunan göç olgusuna hazırlıklı bir kent planlaması, sağlıklı çözümler oluşturabilmenin kaçınılmaz ön koşuludur.

* Mahalli idarelerde yapılacak köklü reformlarla şehirlerin altyapı sorunları çözüme kavuşturulacak, şehir planlarına aykırı kentleşmeye izin verilmeyecektir.

* Kurulu şehir bölgesinde imar tadilatı yapıp yoğunluğu artırmak yerine, gecekondü bölgelerinde imar ıslah planları gerçekleştirilecek, mücavir alanlardaki planlamanın sürat kazanması sağlanacaktır.

* Sağlıksız ve çirkin şehirleşmenin önüne geçilecek, şehirler yaşanabilir mekanlar olacaktır. Gecekondü bölgelerinde yaşayanlara yönelik ucuz konutlar üretilecektir.

* Uzun vadeli programlarla şehirlerin yaşanabilir, sağlıklı, çevre güzelliği taşıyan mekanlar olması sağlanacak, geleneğimize hareketle "bahçe-kent" kavramı yeniden ele alınacaktır.

* Şehrin doğal ve tarihi dokusunu bozan yapılaşmanın önüne geçilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Eski kent dokularının korunmasına yönelik uygulanan SİT politikası yeniden gözden geçirilecektir.

* Şehir sorunlarının çözümünde sivil toplum örgütleri ile işbirliği geliştirilecek, mahalle derneklerinin kurulması teşvik edilecektir.

* Kentsel değerlerin korunması amacıyla, kentli hakları ve kente karşı işlenen suçlar kavramı geliştirilecektir. Tarihi mirasın, kültürel değerlerin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının güvence altına alınması için toplumsal bilinç geliştirilecek, kentle ilgili kararlara halkın katılımı sağlanacak ve kente karşı suç tanımıyla Türk Ceza Kanunu'nda ayrı bir fasıl düzenlenecektir.

* Şehir alanları içinde hastane, üniversite, okul gibi kamusal nitelikli yapıların inşası belli ilke ve kurallara bağlanacaktır.

* Şehir içinde halkın dinlenmesi, spor ve gösteri yapabilmesi ve görüşlerini açıklayabilmesi için meydanların düzenlenmesine özel bir önem verilecektir. Şehir fuar ve festivalleri desteklenecektir.

* Büyük şehirlerin ulaşım sorunlarının çözümü için yeraltı ulaşım projeleri desteklenecek, deniz yolları ve raylı sistem uygulaması yaygınlaştırılacaktır. Kentlerde yaşam kalitesini yükselten uygulamalar öncelikli bölgeler göz önünde bulundurularak yoğunlaştırılacaktır.

5.11-ÇEVRE

Partimiz, çevre sorunlarına hem sağlıklı bir ortam sağlanması, hem de ulusal maliyetlerin azaltılması açısından bakmaktadır.

Sanayileşme ve kırsal alanlardan kentlere göç hızla büyüyen çevre sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Bugün çevre maliyetleri, sanayileşen her ülkede ulusal refahı derinden etkilemektedir. Partimiz, bir yandan sürdürülebilir bir kalkınmayı hedeflerken öte yandan bu kalkınmanın çevreye maliyetinin asgari düzeyde tutulmasına özen gösterecektir.

Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki politikalar izlenecektir:

- * Türkiye, ne kendi ürettiği ne de başka ülkelerden ithal edilen çevreye zararlı atıkların mezarlığı olmayacaktır. Çevreyi kirleten hiçbir kalkınma ya da üretim modeline müsamaha gösterilmeyecektir.
- * Bilhassa eko-sistemler üzerinde toksik ve kalıcı etkileri bulunan endüstri atıklarının kontrol altına alınması ve arıtımının sağlanması suretiyle kirlenme oranı asgariye indirilecektir.
- * Çevre sorunları çoğunlukla yerel düzeyde ortaya çıktığından, çevre politikalarının oluşturulması ve hayata geçirilmesinde de yerel yönetimlerin önemi büyüktür. Bu nedenle partimiz, çevre ile ilgili planlarını merkezden değil, yerinden yönetimler aracılığıyla gerçekleştirmeyi ve politikalarını katılımcı demokrasi anlayışı ile bütünleştirerek uygulamayı esas alacaktır. Bunu temin için yerel yönetim ağırlıklı bir "Çevre Yönetim Sistemi" geliştirilecektir.
- * Çevre konusunda vatandaşlardan gelen her türlü şikayet dikkatle incelenecektir. Çevre konularında faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri ile işbirliğine gidilecek, çevre sorunlarının çözümünde vatandaşların inisiyatif alması teşvik edilecektir.
- * Çevre ile ilgili uluslararası örgütlerin talepleri ve çalışmaları dikkate alınacaktır.
- * Partimiz çevrenin bilgi, sevgi ve sorumluluk duygusu ile korunması gereğine inanır. Çevre yaşanmaz hale geldikten sonra çevre bilincinden söz etmenin çok anlamlı olmadığı açıktır. Bunun için küçük yaşlardan itibaren vatandaşlara çevre bilinci kazandıracak bir eğitim programının yaygınlaştırılması öncelikli görevlerimizdendir.
- * Tarım alanlarında kimyasal gübre, ilaçlama ve hormon kullanımında standartlar geliştirilecek, bu standartlara dayalı kontrol mekanizması oluşturulacaktır. Küçük ve büyük baş hayvan yetiştiriciliğinde hormon kullanımı önlenecektir.
- * Çevre sorunlarının çözümünde geleneksel çevre anlayışımız ve kültürümüzden yararlanılacaktır.

5.12-BİLİM VE TEKNOLOJİ

Bilim ve teknolojinin ekonomik kalkınma ve toplumsal refah açısından stratejik önemi olduğuna ve ülkemizin bilim ve teknoloji politikalarının Türkiye'deki ve yurt dışındaki bilim adamlarımızın geniş katılımıyla oluşturulması gerektiğine inanıyoruz. Doğru seçilecek bilim ve teknoloji politikalarının uygulanması sonucunda, ülkemizin bilim ve teknoloji kapasitesinin artacağına şüphe yoktur.

Bilim ve teknoloji politikalarının ana unsuru bilim ve teknolojiyi, ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürecek mekanizmalar olmalıdır.

Partimizin bilim ve teknoloji alanında izleyeceği başlıca politikalar şunlardır:

- * Bilim ve teknoloji atılım projesi; katma değeri yüksek yeni ürün, hizmet ve sistemleri Türk ekonomisine ve sanayisine kazandıracak biçimde hayata geçirilecektir.
- * Temel ve uygulamalı bilimler dengeli bir biçimde ele alınıp projeler bazında desteklenecektir.
- * "Ulusal İnovasyon Sistemi" kurma çalışmaları hemen başlatılacaktır.
- * Türkiye'nin bilim ve teknoloji kapasitesini artıracak, yeni buluşları üretime kazandıracak her türlü çalışma desteklenecek ve gereken düzenlemeler yapılacaktır.
- * Başta özel sektör ve üniversitelerimiz olmak üzere Türkiye'de araştırma ve geliştirme faaliyetlerine katkı sağlayacak tüm araştırma kuruluşları, bilgi üretme kriterine göre desteklenecektir.
- * Devlet bütçesinden AR-GE'ye ayrılan pay yıllar içerisinde oransal olarak Avrupa Birliği ortalamalarının üzerine çıkarılacaktır.
- * Uluslararası ortak araştırma projelerinde Türk bilim adamlarının yer alabilmesi için gereken destek verilecektir.
- * Başta sanayi kuruluşları olmak üzere ve tüm ülkeyi uluslararası sisteme entegre edecek tüm ülkenin bilgiye hızlı erişimini sağlayacak ulusal enformasyon ağının altyapısı hayata geçirilecektir.
- * Üniversite-sanayi işbirliği mutlaka gerçekleştirilecektir.

* Üniversitelerin, araştırma kurumlarının bilgi birikimini ve özel sektörün girişimciliğini buluşturan “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Teknoparklar”ın sayı ve etkinlikleri artırılabacaktır.

* Teknolojik buluşların üretime dönüşmesini kolaylaştıracak “Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıkları” teşvik edilecektir.

* Enformatik, biyoloji ve gen mühendisliği, ileri malzeme teknolojileri, enerji teknolojileri, gıda teknolojileri, esnek üretim sistemleri ve sağlık teknolojilerine özel önem verilecektir.

* Beyin göçünün önlenmesine çalışılacak, tam tersine yerli ve yabancı bilim adamlarının dönemsel ve kalıcı olarak Türkiye’ye gelmeleri teşvik edilecektir.

* Türkiye’nin tarihsel ve kültürel birikimini gün ışığına çıkartacak, sosyolojik gerçeklerini araştırarak, sosyal ve siyasal derinliğini artıracak, Türkiye’ye özgü sosyal, kültürel ve ekonomik politikaları araştırarak çalışmalar da en azından bilim ve teknoloji araştırmaları kadar desteklenecektir.

5.13-YAZILI VE GÖRSEL BASIN

Özgür, bağımsız, çok sesli bir yazılı ve görsel basın, demokratik rejimin önemli güvencelerinden biridir. Doğru bilgi ve haber alma hürriyetinin korunması esastır. Böyle bir ortamın tesisi için her türlü önlem alınacak; medya-siyaset ve ticaret ilişkilerinin toplumun doğru haber alma özgürlüğünü kısıtlaması, medya aracılığıyla vatandaşın istismar edilmesi önleneyecektir. Yazılı ve görsel basın sektöründe tekelleşme ve kartelleşmenin önlenmesi için ilgili mevzuat yeniden düzenlenecektir.

Medyanın, toplumun ihtiyaçlarını ön planda tutan yayınlar yapması özendirilecektir.

Kültürel değerlerin, tüketicilerin, ailenin, çocukların ve gençlerin korunması, genel ahlak kurallarına riayet edilmesi, kişilerin ve sosyal grupların haklarını ihlal edici yayınlardan kaçınılması esastır. Meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak medyanın toplumsal sorumlulukları ile ilgili yeni kriterler geliştirilecektir.

Özel hayatın ve özel haberleşmenin güvenliği ile ilgili her türlü teknik ve yasal önlemler alınacaktır.

Medyada etkili denetim yöntemlerinden biri öz denetimdir. Bununla beraber, tarafsız basın meslek kuruluşlarının ve gönüllü teşekküllerin denetimiyle art niyetli yayınların doğal bir toplumsal muhalefet sayesinde kontrol edilmesi özendirilecektir.

Medya çalışanlarının iş güvencesi ve sosyal güvenlik sorunları dolaylı olarak haber alma özgürlüğünü etkilemektedir. Bu nedenle medya çalışanlarının uluslararası standartlarda bir çalışma ortamına ve iş güvencesine kavuşturulmaları sağlanacaktır.

Sansür ve benzeri kavramların tanımı, şüpheye mahal bırakılmaksızın ve tamamen sivil inisiyatif tarafından belirlenecek ve önlemler de yine siyasi iradenin dışında alınacaktır.

Yerel medya desteklenecektir.

Medyayı denetleyen kurumların objektif kriterlerle hareket etmesi sağlanacak, bu kurumların medya üzerinde siyasi baskı aracı haline gelmeleri engellenecektir.

Medyanın haber ve bilgi edinme özgürlüğü korunurken bireyin özel hayatına müdahale edilmesine izin verilmeyecektir.

5.14-TRAFİK

Her yıl ülkemizde binlerce vatandaşımız trafik kazaları sonucu ölmekte veya sakat kalmaktadır. Trafik kazalarından dolayı ekonomik kayıplar da çok büyüktür.

* Trafik kazalarını asgari seviyeye indirmek için ulaşım vasıtaları arasında uzun dönemde uyumlu bir dengeyi sağlayacak ulaştırma alt yapısını oluşturmak temel amacımızdır.

* Trafik kazalarını önlemek amacı ile yol, araç, insan üçgeninde zararların en aza indirilmesini sağlayacak bir eğitim ve bilinçlendirme programı hayata geçirilecek, trafik kurallarına uymanın bir davranış biçimi haline getirilmesi temin edilecektir.

* Trafik hizmetlerinin niteliği dikkate alınarak, ilkelerin tespiti merkezi idarede kalmak kaydıyla, belediyesi bulunan yerleşim birimlerinde bu hizmetler kısa zamanda belediyelere devredilecektir. Şehirlerarası yollar ve belediye teşkilatı bulunmayan alanlarda hizmetler Trafik Teşkilatı tarafından yapılmaya devam edilecektir.

* Karayollarının alt yapıları, hızla artan taşıt trafiğine uygun hale

getirilecek, trafik yoğunluğunun olduğu karayollarında bölünmüş yol yapımına hız verilecektir.

* Karayollarının alt yapı projeleri uygulamaya geçirilmeden önce, trafik güvenliği açısından denetlenecektir.

* Trafik güvenliğini artırmak için, yasal düzenlemeler acilen yapılacaktır.

* Büyük kentlerimizde raylı sistemler yaygınlaştırılacak, kent içi toplu raylı taşıt sistemlerinin, karayolu sistemleriyle bütünleşmesi sağlanarak azami derecede trafik güvenliği tesis edilecektir.

* Trafik kazaları ile ilgili analizler yapılarak kazaların nedenleri tespit edilecek ve bu alanlarda acil önlemler alınacaktır.

* Karayolları üzerinde araç ve gereçle donatılmış yeterli sayıda ilk yardım istasyonları kurulacaktır. Üniversitelere bağlı hastanelerin ve diğer resmi ve özel sağlık kuruluşlarının, trafik kazası geçirenlere acil müdahalesi için gerekli mevzuat ve teknik altyapı eksiklikleri hızla tamamlanacaktır.

yukarı

PROGRAM İçindekiler

işbirliği projeleri devletlerarası ilişkilerin yaygın bir aracı haline gelmeye başlamıştır. Bu yeni ortamda Türkiye'nin de güç merkezleri ile ilişkilerini alternatifli, esnek ve çok eksenli olarak yeniden düzenlemesi ve oluşturması gerekmektedir.

Partimiz, Türkiye'nin tarihine ve coğrafi konumuna yaraşır, önyargılardan ve saplantılardan arınmış, karşılıklı çıkar ilişkilerine dayalı, gerçekçi bir dış politika izleyecektir. Başka ülkelerin toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygılı olan Türkiye, öteki ülkelerin ve uluslararası kuruluşların da, kendi toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygılı olmalarını hak olarak görmektedir.

Partimiz, değişen bölgesel ve küresel gerçekler karşısında, Türkiye'nin dış politika önceliklerini yeniden tanımlaması ve bu gerçekler ile ulusal çıkarları arasında yeni bir denge oluşturması gerektiği inancındadır.

Bu bağlamda partimiz;

* Türkiye'nin dış politikasını uzun vadeli bir perspektifle, yeni dinamiklere dayanan bölgesel ve küresel konjonktürle uyumlu hale getirecektir.

* Dış politikada karar verme ve uygulama sürecinin, sadece bürokrasinin katılımıyla yürütülmesinin yetersiz kaldığı görüşündedir. Bu tür kararlara parlamentonun ve toplumun çeşitli kesimlerinin katılımı sağlanarak Türkiye'nin dış politikadaki etkisi ve gücünün artacağına inanmaktadır.

* Uluslararası ilişkilerde stratejik çalışmaların, senaryo analizlerinin ve geleceğe ilişkin projeksiyonların yapılmasının, dış politika araçlarının geliştirilmesinde çok önemli olduğuna da şüphe yoktur. Bu nedenle kamu kurumları bünyesinde dış politika alanında faaliyet gösteren araştırma merkezleri, dış politika enstitüleri ve üniversitelerdeki uluslararası ilişkiler bölümleriyle işbirliği yapılacaktır.

Partimiz, bu gözlemler çerçevesinde aşağıdaki politikaları izleyecektir:

* Türkiye, demokrasisi, ekonomisi ve insan haklarına saygılı tutumuyla bulunduğu bölgede bir istikrar unsurudur. Bu nitelikleriyle, çevresindeki kriz bölgelerinde daha fazla inisiyatif alacak ve krizlerin çözümüne daha somut katkı sağlamaya çalışacaktır.

* Partimiz, bölgesel güvenlik ortamının, ekonomik kalkınmaya önemli

katkıda bulunduğu görüşündedir. Bu nedenle Türkiye, yakın çevresinde güven ve istikrarın tesisi için daha fazla çaba sarf edecek, komşularıyla diyaloga dayalı iyi ilişkiler sürdürme çabasını artıracak, böylelikle bölgesel işbirliğinin gelişmesine daha fazla katkıda bulunacaktır.

* Türkiye gerek coğrafi, gerekse tarihi açıdan Avrupa ile yakın ilişkiler içinde olmuştur. Bu nedenle Avrupa lkeleriyle ilişkiler Türkiye'nin dış politika gündeminde en st sıralarda yer almaya devam edecektir.

* Türkiye, Avrupa Birliği ile ilişkilerinde taahhütlerini ve üyelik için öteki aday ülkelerin de yerine getirmesini istediği şartları bir an önce sağlayacak, gündemin yapay sorunlarla meşgul edilmesini önlemeye çalışacaktır.

* Türkiye'nin NATO bünyesinde bugüne kadar ortaya koyduğu katkıya paralel olarak, yeni "Avrupa Savunma Stratejisi" erevesinde oluşturulan "Avrupa Güvenlik ve Savunma Kavramı" (AGSK) içinde hak ettiği yeri alması yolundaki çabaları sürdürecektir.

* Türkiye ile dost ve müttefik ülkeler arasında uzun zamandan beri devam eden siyasi ve ekonomik işbirliği sürdürülecek ve bu işbirliği özellikle ekonomi, bilim, teknoloji, yatırım ve ticaret alanlarında yoğunlaştırılacaktır.

* Amerika Birleşik Devletleri ile uzun yıllardan beri savunma ağırlıklı olan işbirliğini devam ettirecek ve bu işbirliğini ekonomi, yatırım, bilim ve teknoloji alanlarında yaygınlaştıracaktır.

* Rusya Federasyonu ile Orta-Asya ve Kafkasya'da rekabete değil işbirliğine dayanan dostça ilişkiler sürdürecektir.

* Komşumuz Yunanistan ile karşılıklı ekonomik çıkarlara dayanan ilişkileri artırarak sürdürecek ve bu ilişkilerin oluşturacağı güven ortamı sayesinde, daha karmaşık olan siyasi sorunların zm için zemin hazırlayacaktır.

* "Kıbrıs sorunu"nun üzümünde, adadaki Türk halkının varlığının, kimliğinin ve kendi geleceğini tayin etme hakkının gözardı edilemeyeceği görüşünde olup; zmn, adada mevcut iki devletin varacağı uzlaşmaya dayanması gerektiğine ve bu sorun zmlenmeden Kıbrıs Rum Kesimi'nin Avrupa Birliği'ne alınmasının, sorunu daha karmaşık hale getireceğine inanmaktadır.

* Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile tarihi, kültürel ve sosyal

yakınlığımızı rağmen, Türkiye'nin bu ülkelerle ilişkilerinde beklentileri karşılayamadığı bir gerçektir. AK PARTİ, Türk Cumhuriyetleri'yle ilişkilerin en ileri noktaya taşınarak bölgenin geniş bir işbirliği alanına dönüştürülmesi için çaba sarfedecektir.

* Orta-Doğu'da akan kan, tüm dünya kamuoyunu olduğu gibi bu bölge ile yakın kültürel ve tarihi ilişkileri olan Türk halkını da üzmemekte ve endişeye sevk etmektedir. AK PARTİ, din ve ırk ayırımı yapmaksızın, kime ait olursa olsun, dökülen kanın ve göz yaşının acilen durdurulmasını sağlayacak tek yolun, kalıcı bir barıştan geçtiğine inanmaktadır. Bu çerçevede Türkiye, barışın tesisine yönelik çabaları desteklemeye devam edecektir.

* Partimiz, Türkiye'nin İslam Ülkeleri'yle ilişkilerine özel bir önem vermektedir. Bu nedenle, bir yandan bu ülkelerle ikili işbirliğimizin artırılması, öte yandan İslam Konferansı Örgütü'nün (İKÖ), uluslararası alanda daha saygın yer edinebilmesi ve inisiyatif alabilen dinamik bir yapıya kavuşturulması için çaba sarfedecektir. Yine bu bağlamda, başkanlığını Sayın Cumhurbaşkanımızın yaptığı İKÖ, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi'nin (İSEDAK) faaliyetlerine daha somut içerik kazandırmaya çalışacaktır.

* Soğuk savaşın sona ermesi ve Doğu Blok'unun çöküşü, Karadeniz Bölgesi'nde yeni bir işbirliği alanının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu gelişme sonucu, hızlı bir ivme ve geniş bir katılımı kurulan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (KEİT), bölge ülkelerine geniş işbirliği olanakları vaat eden potansiyelinin harekete geçirilmesi için sarfedilen çabaları artıracaktır.

* Türk dış politikasının geleneksel Atlantik ve Avrupa boyutlarının yanında, Avrasya eksenli bir politikanın da geliştirilmesi yolundaki çabaları sürdürecektir. Bu bağlamda, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO) çerçevesindeki işbirliğinin güçlendirilmesi için çaba sarfedecektir.

* Kafkasya'da soğuk savaş dönemi şartlanmaları bir yana bırakılarak işbirliği imkanları aranacaktır. Böylelikle Türkiye, zengin yeraltı ve yer üstü kaynaklarına sahip olan bu bölgenin, Orta-Doğu ve Balkanlar'la ekonomik açıdan bütünleşmesine katkıda bulunmaya çalışacaktır.

* Çin ve Güney-Doğu Asya'daki dinamik ekonomilerle ilişkileri çok yönlü olarak ele alacak ve Türkiye ile bu ülkeler arasında daha sıkı ilişkiler geliştirmeye çalışacaktır.

* Türkiye'nin Balkan politikasını, bölgedeki ülkelerle tarihi, kültürel ve

ekonomik ilişkilerimiz işığında geliştirmek ve gerekirse yeniden Őekillendirecektir.

* Yurt dışında yaşayan Tũrk vatandaşlarının, buldukları ũlkelerdeki haklarının daha fazla korunması için çaba sarf edecek, gerek o ũlkelerde gerekse Tũrkiye’de karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılması için mevcut mekanizmaları daha etkin biçimde işletecek, gerekirse yeni mekanizmalar oluşturacaktır.

yukarı

PROGRAM İçindekiler

vatandaş olarak görür ve kucaklar. Bizim demokratik anlayışımızda farklılıkların birbirine dönüşme mecburiyeti yoktur. Tarihi tecrübemizden süzülerek gelen farklı olanların bir arada barış içinde yaşama kültürü de bundan başka bir şey değildir.

Haklı zayıfları, haksız güçlülere karşı korumak, vazgeçilmez prensiplerimizden biridir. Bu nedenle programımız, bir kısım veya kesimin huzur ve mutluluğunu değil, herkesin huzur ve mutluluğunu sağlamayı hedeflemektedir.

Partimizin bu programda hayata geçireceği yönetim anlayışında, devlet buyurganlık bakımından iri ve hantal bir devlet değil, kaliteli hizmet üretme işlevi ve etkinliği açısından güçlü bir devlet olacaktır. Ülke bütünlüğü ve milli egemenliğe saygı çerçevesinde çoğulculuğa ve çok sesliliğe dayanan bir yönetim anlayışında, devlet bir orkestra şefi konumunda olacaktır. Dayatan, direten, rant dağıtan bir devlet değil; düzenleyen, denetleyen, fırsat yaratan, teşvik eden ve yol gösteren bir devlet, yirmibirinci yüzyılın hakim demokratik anlayışının bir gereğidir. Ülkemizi dünya sahnesinde hakkettiği yere getirecek olan da budur.

Bu program, ülkemizin çok büyük olan ekonomik potansiyelini harekete geçirerek, küreselleşmenin getirdiği maliyetleri en aza indirmek suretiyle, büyümeyi ve yeni bir atılımı hedeflemektedir. Kamu harcamalarını disipline etmek, her düzeydeki israfın önüne geçmek, girişimciliği her yönüyle desteklemek, ranta değil, üretime dayalı bir kazanç sistemi tesis etmek, borçlanmada azami duyarlılığı göstermek, vergi tabanını genişletirken vergi oranlarını düşürmek, gelir dağılımındaki adaletsizliği gidermek, yoksulluğa ve her çeşit yolsuzluğa son vermek, verimliliği esas almak, programın ekonomik öncelikleri arasındadır.

İnsanlarımızın karnı tok, sağlıklı, eğitilmiş, huzurlu olması, insanca yaşayabileceği bir hayat standardına kavuşturulması, yarınından emin, devletine, birbirlerine ve kendilerine güvenen bireyler haline getirilmesi çabamızın özü ve siyasetteki varlık sebebimizdir.

Bu programın en önemli tarafı, eyleme dönüştürülemez söylemlere yer vermemiş olmasıdır. Doğru, gerçekçi ve uygulanabilir olması, parti politikalarımızın tanımlayıcı özelliğidir. Sözümüzle özümüzün bir olduğunu en iyi halkımız bilmektedir. AK PARTİ, gücünü halktan alan kadro hareketidir. Burada katı yargılar değil, ilkeler; tekelci akıl değil, kolektif akıl hakimdir.

Türkiye'nin en büyük problemi, ülkede yaşanan güven bunalımıdır.

Devletin halka, halkımızın da devlete güveni tesis edildiği, halkın talepleri ile siyasetin gündemi örtüştürüldüğü zaman Türkiye'nin uluslararası yarışta zirveye doğru yürüyüşü mutlaka gerçekleşecektir. Bizim Türkiye sevdası diye bir sevdamız vardır. Samimiyetle, azimle aydınlık ufuklara doğru bir yürüyüş başlatıyoruz. Variş noktasındaki onur ve gurur bizimle birlikte yola çıkan herkesin, hepimizin olacaktır.

AK PARTİ, ideoloji dayatan veya rant dağıtan bir parti değildir, olmayacaktır. Partimiz, bu programdaki ilkeler çerçevesinde Türkiye'ye hizmeti esas alan bir kitle partisidir. Soğuk savaş döneminin doğurduğu, eski siyasi akla dayanan ayrışmaları reddediyoruz. Demokrasiye inanan, insan hak ve özgürlüklerine saygılı, çoğulcu değerleri benimsemiş, ahlaki ve insani duygulara sahip, piyasa ekonomisine bağlı herkese bu partinin çatısı altında yer vardır.

Milli, manevi ve evrensel değerlere saygılı, cumhuriyeti benimsemiş, toplumsal merkezi, siyasetin merkezine taşınmak; AK PARTİ'nin en önemli hedeflerindedir.

Bu program, büyük milletimizin insanlık camiasında layık olduğu yeri alması, ülkemizin "muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkması" için dürüst, ilkeli, yerli değerler konusunda hassas, küresel dinamiklerin farkında, yaşadığı coğrafya ve çağı çok iyi kavrayan kadrolar tarafından hazırlanmış bir "demokratikleşme ve atılım" projesidir.

Gayret, alın teri, ilkeli siyasi irade ve kararlılık bizden, teveccüh halkımızdandır.

Allah milletimizin yâr ve yardımcısı olsun.

[yukarı](#)

